УДК 7.079:793:37:316.7 https://doi.org/10.31652/3041-1017-2026(7)-11

ГРОМАДСЬКІ ІНІЦІАТИВИ У ТАНЦЮВАЛЬНОМУ МИСТЕЦТВІ ТА ОСВІТІ: ЗАРУБІЖНІ ПІДХОДИ ТА УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ

Дмитро Бідюк

Хмельницький національний університет, м. Хмельницький, Україна

Надійшла до редакції / Received 2.11.2025 Схвалено до друку / Accepted 19.12.2025

Анотація

У статті висвітлено зарубіжні та українські підходи до реалізації громадських ініціатив у танцювальному мистецтві та освіті, що набувають особливої значущості в умовах соціальних трансформацій і воєнних викликів. Узагальнено наукові погляди зарубіжних дослідників щодо розуміння поняття «громадська ініціатива» та визначено її роль у розвитку танцювального мистецтва, мистецької освіти та громади загалом. Обґрунтовано моделі партнерства між танцювальними студіями та локальними спільнотами, які ґрунтуються на принципах соціальної та культурної рівності, інклюзії, демократії, фандрейзингу, волонтерства й культурної дипломатії. Проаналізовано особливості підтримки маргіналізованих груп, розвитку соціальної взаємодії та розширення доступу до хореографічного мистецтва й освіти. Розкрито сфери впливу громадських ініціатив на розвиток танцювального мистецтва та освітні практики. Схарактеризовано двосторонню стратегію «вихід – вхід» у взаємодії танцювальних студій із громадами у зарубіжному досвіді. Висвітлено напрями та функції громадських ініціатив танцювальних студій в умовах українських реалій, зокрема психосоціальну підтримку різних категорій населення, культурну дипломатію, мобілізацію ресурсів на гуманітарні потреби та зміцнення соціальної згуртованості. Окреслено ключові форми арт-волонтерських ініціатив в Україні: благодійні концерти, спортивні змагання, терапевтичні програми, флешмоби, міжнародні танцювальні колаборації, освітньо-мистецькі проєкти тощо. Підкреслено значення цифрових платформ, міжсекторальної співпраці та гнучких моделей організації танцювальних практик в умовах післявоєнної відбудови. Зроблено висновок, що танцювальне мистецтво виступає важливим чинником культурної стійкості й соціальної підтримки, а український досвід може бути інтегрований у міжнародні моделі громадських ініціатив як приклад ефективної взаємодії мистецтва та громадянського суспільства в кризових умовах.

Ключові слова: громадські ініціативи, танцювальне мистецтво, зарубіжний досвід, арт-волонтерство, танцювальні практики, танцювальний фандрейзинг, культурна дипломатія, партнерство, хореографічна освіта.

© 2026 The Author(s). This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

UDC 7.079:793:37:316.72 https://doi.org/10.31652/3041-1017-2026(7)-11

PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL ASPECT OF THE PHENOMENON OF «SPIRITUAL VALUES»

Dmytro Bidyuk

Khmelnytskyi National University, Khmelnytskyi, Ukraine

Abstract

The article examines foreign and Ukrainian approaches to implementing community engagement in dance art and dance education, which acquire particular significance amid social transformations and wartime challenges. The scientific perspectives of international researchers on the concept of "community engagement" are summarized, and its role in the development of dance art, arts education, and the community at large is defined. The study substantiates partnership models between dance studios and local communities based on the principles of social and cultural equity, inclusion, democracy, fundraising, volunteerism, and cultural diplomacy. The analysis highlights the specifics of supporting marginalized groups, fostering social interaction, and expanding access to choreographic art and education. The article identifies key areas of influence of community engagement on the advancement of dance art and educational practices. A bilateral "outreach–inreach" strategy of interaction between dance studios and communities, characteristic of international experience, is described. The directions and functions of community initiatives implemented by dance studios in the Ukrainian context are outlined, including psychosocial support for various population groups, cultural diplomacy, mobilization of resources for humanitarian needs, and strengthening of social cohesion. The main forms of art-volunteer initiatives in Ukraine are also delineated, such as charity concerts, sports events, therapeutic programs, flash mobs, international dance collaborations, and educational-artistic projects. The article emphasizes the importance of digital platforms, cross-sector collaboration, and flexible models of organizing dance practices in the context of post-war reconstruction. It concludes that dance art serves as a significant factor of cultural resilience and social support, and that the Ukrainian experience can be integrated into international models of community engagement as an example of effective interaction between the arts and civil society in times of crisis.

Keywords: community engagement, dance art, international experience, art-volunteer dance projects, dance fundraising, cultural diplomacy, partnership, choreographic education.

Постановка наукової проблеми. Громадські ініціативи у сфері танцювального мистецтва та освіти відіграють ключову роль у розвитку культурного середовища, активізації локальних спільнот та забезпеченні сталості творчих проєктів. У зарубіжних країнах громадські ініціативи вже давно інтегровані в культурну політику, тоді як в Україні цей процес лише набуває системного характеру. Активна участь громади у розвитку танцювального мистецтва та освіти позиціонується як стратегічний інструмент управління, що сприяє активному залученню локальних спільнот, формуванню партнерства і забезпеченню соціальної інклюзії. Зростання ролі волонтерських, фандрейзингових, партнерських та соціальних проєктів у танцювальному секторі свідчить про поступовий перехід до моделі співтворення культури, де громада виступає не лише споживачем, а й активним учасником культурно-освітнього процесу. Отже, виникає потреба у теоретичному осмисленні та практичній адаптації зарубіжного досвіду залучення громади для підтримки та розвитку танцювального мистецтва. Це дасть змогу формувати стійкі, соціально значущі та ефективні моделі взаємодії танцювальних студій із місцевими спільнотами в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Аналіз сучасних досліджень підтверджує, що громадські ініціативи у сфері танцювального мистецтва та освіти відіграють ключову роль у формуванні соціальної згуртованості, розвитку культурної дипломатії, забезпеченні сталості

© 2026 Автор(и) Ця робота публікується у відкритому доступі та розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

творчих проєктів, розвитку культурно-освітнього капіталу та людських ресурсів. Зарубіжні дослідники підкреслюють важливість залучення громади до розвитку партнерства у сфері виконавських мистецтв та освіти (Bennett, 2019; Burland & Pitts, 2020; Smith & Torres, 2021), обґрунтовують мультидисциплінарний характер «community dance», що об'єднує хореографічне мистецтво, науку та соціальну практику для трансформації локальних спільнот (Webster, Pantidos, Clarke & Pachos, 2022); досліджують вплив громадських ініціатив на розвиток хореографічного мистецтва та освіти з метою задоволення потреб конкретних спільнот (Giguere, 2019; Yijun, 2025), висвітлюють проблеми культурної дипломатії, формування національної ідентичності та міжнародного іміджу країни через танцювальні ініціативи (Ang, Isar & Mar, 2015; Bound, Briggs, Holden, & Jones, 2007; Cummings, 2003; Wali, Severson, & Longoni, 2019). Значна увага приділена організації волонтерської діяльності та фандрейзингових ініціатив як інструменту залучення локальних спільнот до культурного життя, розвитку соціального капіталу та підтримки мистецьких проєктів (Charity Navigator, 2023; Dance Team Union, 2022; GoFundMe, 2022; National Dance Coaches Association, 2021; SnapRaise, 2022). Таким чином, наукова рефлексія демонструє, що інтеграція танцювального мистецтва, освіти та громадських ініціатив формує ефективні моделі культурної взаємодії, які забезпечують сталий розвиток локальних спільнот, активізують участь танцювальних студій у зміцненні культурної ідентичності на національному й міжнародному рівнях.

Мета статті – теоретично осмислити та проаналізувати зарубіжний досвід громадських ініціатив у сфері танцювального мистецтва та освіти, а також визначити шляхи його адаптації в Україні для формування стійких, соціально значущих і ефективних моделей взаємодії танцювальних студій із місцевими громадами.

Виклад основного матеріалу. Сучасна практика танцювального мистецтва свідчить про зростання ролі громадських ініціатив як інструменту розвитку локальних спільнот, культурної дипломатії, соціальної інклюзії, людського капіталу. Громадські ініціативи та танцювальне мистецтво тісно пов'язані, адже мистецтво часто використовується як інструмент для привернення уваги до суспільних проблем та мобілізації спільноти, а громадські ініціативи можуть підтримувати та розвивати культурні проєкти. Громадські ініціативи – це форми прямої участі громадян у житті суспільства, а танцювальне мистецтво – це спосіб вираження узагальнених сенсів та емоцій, що можуть бути використані для досягнення соціальних цілей.

Громадські ініціативи у танцювальному мистецтві мають багатовекторне спрямування, оскільки одночасно реалізують освітні, соціальні, культурні та психологічні функції. З одного боку, такі ініціативи сприяють підвищенню культурного та мистецького рівня учасників спільноти, формуванню творчих компетентностей, розвитку художнього смаку та розуміння танцювальних практик (Bennett, 2019; Burland & Pitts, 2020). З іншого боку, вони забезпечують соціальну інтеграцію та інклюзію, залучаючи маргіналізовані групи населення (дітей з обмеженими можливостями, людей похилого віку, молодь із соціально вразливих груп, ветеранів), створюючи умови для розвитку емпатії, співпраці і колективної ідентичності (Giguere, & Barr, 2020; Risner, 2010). Водночас танцювальні проєкти є інструментом культурної дипломатії, формуючи позитивний імідж громади та держави на національному і міжнародному рівні, одночасно зміцнюючи соціальні зв'язки на локальному рівні.

Успішна реалізація творчих проєктів потребує не лише якісної ідеї та професійної команди, а й комплексного залучення волонтерства, фандрейзингу та партнерства між культурними інституціями (танцювальними студіями) й громадськими організаціями. Волонтерська підтримка забезпечує додаткові людські ресурси, сприяє ширшому охопленню аудиторії та формує атмосферу спільної причетності до мистецької події. Фандрейзинг виступає інструментом мобілізації фінансових та матеріальних ресурсів, необхідних для стабільного функціонування культурних ініціатив, а також розширює можливості їх масштабування. Міжінституційне партнерство дозволяє об'єднати ресурси, інфраструктуру, експертизу і соціальний капітал різних учасників культурної, освітньої та танцювальної сфери, що підвищує стійкість, інноваційність і суспільну значущість творчих проєктів. У результаті синергії цих компонентів забезпечує культурне

© 2026 The Author(s). This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 Licence
(https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

збагачення, соціальну підтримку, сталість мистецьких практик і моделей взаємодії між громадою та танцювальними організаціями розширює їхній соціальний вплив і сприяє формуванню активних, культурно орієнтованих спільнот.

У зарубіжному соціально-мистецькому дискурсі поширена концепція «танцювальне мистецтво у громаді» («community dance concept»), яка насамперед є соціально орієнтованою практикою, що відповідає потребам конкретних спільнот і спрямована на встановлення соціальних зв'язків через танцювальні активності. Особлива увага зосереджена на роботі з маргіналізованими групами, зокрема людьми похилого віку, особами з інвалідністю та дітьми, які мають обмежений доступ до культурно-мистецьких ресурсів. Основна цінність таких програм полягає не лише у створенні кінцевого художнього продукту, а в процесі залучення учасників, їх активній участі та формуванні відчуття приналежності до спільноти (Green, 2000).

Розширення можливостей громадських ініціатив через танцювальне мистецтво здійснюється завдяки фасилітаторам (модераторам), які створюють умови для соціальної взаємодії, творчої самореалізації та розвитку міжособистісних зв'язків. Відбувається поступовий перехід від традиційних благодійних практик до моделей співпраці, заснованих на рівноправному партнерстві між танцювальними студіями та локальними громадами (Risner, 2010).

У цьому контексті заслуговує на увагу дослідження професорки Дрексельського університету (штат Пенсильванія) Giguere (2019), присвячене впливу громадських ініціатив на розвиток молодих танцюристів (16–21 рік), зокрема на самооцінку, емпатію, художнє сприйняття, кар'єрні прагнення та громадську активність. Експериментальна база охоплювала школи K–12, професійні танцювальні студії та заклади вищої освіти, де учасники брали участь у волонтерських програмах, зокрема проводили заняття з підлітками з низьким доходом у громадських центрах та навчали танцю на інвалідних візках у школах-інтернатах для дітей з церебральним паралічем. Якісний аналіз виявив три ключові сфери впливу: соціальне значення танцю, відмінності між волонтерською та громадською діяльністю та кар'єрні прагнення учасників. Авторка підкреслює, що участь у танцювальних проєктах сприяє соціальній згуртованості, розвитку міжособистісних навичок, підвищенню самооцінки та особистісному розвитку. Акцент зроблено на активній участі, партнерстві та волонтерстві як механізмах залучення молоді до культурного та соціального життя громади. Giguere (2019) зазначає, що танцювальне мистецтво, окрім емоційного та культурного розвитку, може слугувати засобом інтелектуального й соціального зростання, сприяючи соціальній інклюзії, зміцненню колективної ідентичності та залученню різних вікових і соціальних груп до активної участі у мистецькому процесі.

Результати досліджень зарубіжних науковців свідчать, що громадські ініціативи у танцювальному мистецтві та освіті є ефективним інструментом розвитку людських цінностей і соціальної солідарності в мультикультурному суспільстві. Участь у спільних танцювальних проєктах сприяє формуванню принципів рівності, доступності, адвокації, взаємоповаги та інклюзії, забезпечуючи активну залученість представників різних соціальних, культурних і демографічних груп (Bennett, 2019; Burland & Pitts, 2020; Giguere & Barr, 2020; Risner, 2010). Такі практики створюють середовище, у якому кожен учасник має можливість самовиражатися та реалізовувати свій потенціал незалежно від раси, етнічної приналежності, кольору шкіри, національності, статі, сексуальної орієнтації, гендерної ідентичності, соціально-економічного статусу, релігійних переконань, віку, інвалідності, військового статусу, політичних поглядів або мовних здібностей. Цей підхід сприяє розвитку соціальної емпатії, міжкультурного діалогу та взаєморозуміння, зміцнює почуття належності до громади та стимулює активну участь у культурному житті спільноти.

Зазначимо, що танцювальні студії взаємодіють із громадою за двома напрямами. Перший напрям «вихід до громади» включає організацію безкоштовних публічних виступів, відкритих майстер-класів, участь у соціальних та благодійних ініціативах, що дозволяє залучати широку аудиторію та підвищити соціальну значущість танцювального мистецтва і освіти. Наприклад, танцювальні колективи у

© 2026 Автор(и) Ця робота публікується у відкритому доступі та розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Сполучених Штатах активно проводять демонстраційні виступи у міських центрах, лікарнях та школах з низьким рівнем доходу, організовують відкриті класи для молоді та дорослих із обмеженими можливостями, ветеранів. Другий напрям «вхід у студію» передбачає адаптацію внутрішніх програм навчання відповідно до потреб різних груп населення, зокрема маргіналізованих і вразливих категорій, забезпечуючи інклюзію, демократизацію доступу до мистецьких занять та активну участь громади у житті студії. Наприклад, у Канаді та Великій Британії студії модифікують заняття для людей похилого віку, дітей з інвалідністю та молоді з обмеженим доступом до культурних ресурсів, включаючи програми на основі «community dance», що поєднують навчання танцю з розвитком соціальних навичок та міжособистісної взаємодії (Giguere, 2019; Dance Team Union, 2022; Burland & Pitts, 2020). Такий підхід «вихід» – «вхід» дозволяє студіям не лише підтримувати стійкий контакт із громадою, а й формувати активну, соціально залучену аудиторію, розвивати соціальний капітал, а також створювати умови для особистісного та творчого розвитку учасників різних вікових і соціальних груп.

Дослідники Kim, Pandey і Pandey (2017) вказують, що навіть безкоштовні виступи можуть не лише мати соціальну користь, але й виконувати промоційну функцію, забезпечуючи довгострокове формування аудиторії. Соціальний ефект таких заходів відображається у підвищенні громадської обізнаності щодо актуальних проблем і стимулюванні діалогу в локальних спільнотах.

Зазначимо, що сучасні цифрові комунікації також стали інструментом залучення громадських ініціатив. Активність у соціальних мережах сприяє формуванню почуття єдності й підтримує організаційні процеси, пов'язані з фандрейзингом. Пандемія COVID-19 лише актуалізувала цей напрям, перетворивши онлайн-активність на платформу для соціальної видимості та мобілізації ресурсів.

Взаємодія з громадою збагачує також освітню діяльність закладів вищої освіти, оскільки розширює освітні можливості студентів та формує позитивний імідж навчальних інституцій. Для майбутніх педагогів-хореографів знання та досвід громадської діяльності є важливими не лише в контексті педагогічної роботи, а й у підготовці грантових заявок, які дедалі частіше включають вимогу орієнтації на суспільно значущі питання (Prinleau 2004).

Окремої уваги заслуговує питання залучення громадських ініціатив до розвитку та підтримки приватних танцювальних студій. Сучасні студії функціонують в умовах посилення конкуренції, високих витрат на утримання інфраструктури та зростаючого попиту на якісні хореографічні послуги. За таких умов особливої актуальності набуває впровадження ефективних фандрейзингових практик, які забезпечують фінансову стійкість, розширення ресурсної бази та розвиток інноваційних програм у сфері танцю. Наприклад, у США спостерігається зростання фінансування мистецьких програм, що сприяють розвитку громад, соціального капіталу та міжсекторальному партнерству. Водночас існує стереотипне уявлення про приватні студії як суто комерційні організації, орієнтовані на прибуток, що ускладнює впровадження фандрейзингових та соціальних практик. Крім того, домінування виконавської підготовки над педагогічними та соціальними аспектами танцювального мистецтва обмежує розуміння реальних потреб спільнот і потенціалу студій для соціальної взаємодії та культурної участі (Smith & Torres, 2021).

Використання різних стратегій та моделей фандрейзингової діяльності дозволяє не лише забезпечувати додаткові фінансові ресурси для танцювальних студій, але й формувати сталі партнерства з локальними спільнотами, створювати умови для соціальної інклюзії та розширення доступу до танцю як виду мистецтва (Shekhmas, & Barabasi, 2023). Сучасні стратегії танцювального фандрейзингу в США ґрунтуються на комплексному підході, що поєднує традиційні та інноваційні методи збору коштів, спрямовані на зміцнення зв'язків з громадою та ефективне залучення ресурсів. Акцентуємо увагу на найбільш популярних напрямах.

По-перше, взаємодія з місцевим бізнесом та волонтерами є ефективним інструментом організації збору коштів із мінімальними витратами. Спонсорські заходи або вечори благодійних подій сприяють формуванню довготривалих партнерств між танцювальною студією та місцевою громадою. Участь бізнесу у студентських та молодіжних ініціативах підвищує довіру та мотивацію донорів.

© 2026 The Author(s). This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 Licence
(https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

По-друге, креативні та екологічно сталі рішення дають змогу поєднувати соціальний, культурний та екологічний аспекти фандрейзингу. Проведення благодійних акцій, танцювальних марафонів або громадських уроків танців створює умови для залучення різних верств громади. Використання матеріалів багаторазового використання або пожертв із секонд-хендів не лише знижує витрати, а й підтримує екологічні ініціативи, формуючи позитивний імідж танцювальної студії.

По-третє, використання цифрових платформ розширює можливості залучення фінансування за межами локальної громади. Соціальні мережі та онлайн-краудфандингові платформи, такі як GoFundMe, Facebook Fundraisers та Givebutter, забезпечують доступ до більшої аудиторії та сприяють прозорості процесу збору коштів. Регулярні оновлення, фото- та відеоматеріали дозволяють демонструвати прогрес танцювальної організації та мотивувати донорів.

Нарешті, інтерактивні виступи та заходи створюють додаткові можливості для залучення громадськості. Проведення живих виступів на шкільних ярмарках, міських карнавалах або спортивних заходах дає змогу танцювальній студії продемонструвати можливості, одночасно збираючи кошти через добровільні внески. Залучення учасників до міні-уроків або флешмобів формує інтерактивний досвід, підвищує зацікавленість громадськості та зміцнює соціальні зв'язки (Dance Team Union, 2022; Ribet, Jung, & Kwon, 2021; Ludwig, Sibley, Ripat, & Glazebrook, 2025).

Сучасні стратегії танцювального фандрейзингу демонструють високу ефективність завдяки комплексному підходу, що поєднує економічну раціональність, соціальну взаємодію та культурний розвиток громади. Взаємодія з місцевим бізнесом та волонтерами забезпечує стабільну підтримку та підвищує довіру донорів, тоді як креативні та екологічно стабільні заходи сприяють формуванню позитивного іміджу та соціальної відповідальності танцювальної студії. Використання цифрових платформ дозволяє охоплювати ширшу аудиторію та підтримує прозорість процесу збору коштів, а інтерактивні виступи й участь громадськості створюють додаткові можливості для мобілізації ресурсів та зміцнення соціальних зв'язків. Таким чином, інтеграція зазначених підходів не лише оптимізує витрати та підвищує фінансову ефективність, а й сприяє розвитку командного духу, залученості громади та сталої діяльності танцювальних студій.

Як бачимо, громадські ініціативи є важливим чинником розвитку культурного середовища, підвищення доступності танцювального мистецтва і освіти та зміцнення соціальної згуртованості суспільства. Зарубіжний досвід демонструє, що системна громадська участь може суттєво посилити розвиток танцювальних проєктів, розширити коло цільової аудиторії та сприяти розвитку інклюзивності.

Для України адаптація зарубіжних моделей є актуальною та перспективною, особливо в умовах соціальних трансформацій, необхідності підтримки культурного сектору, зростання ролі волонтерства та реалізації арт-волонтерських танцювальних проєктів під час війни та в повоєнний період.

Українська танцювальна спільнота активно інтегрується у європейський та світовий культурно-освітній простір, проте впровадження системних моделей громадських ініціатив потребує ретельного вивчення та адаптації з урахуванням сучасних реалій і темпів розвитку українського суспільства. Розвиток волонтерських програм, підтримка партнерства та інституціалізація громадських практик у сфері танцювального мистецтва можуть слугувати важливими інструментами сталого розвитку суспільства.

Повномасштабна збройна агресія проти України виступила каталізатором появи нових форм громадської активності у культурній та мистецькій сферах. Одним із найдинамічніших напрямів стало впровадження арт-волонтерських танцювальних проєктів, які поєднують мистецьку, соціально-психологічну та комунікативну функції. Такі ініціативи перетворилися на ефективний інструмент підтримки військових, цивільного населення, внутрішньо переміщених осіб, дітей і молоді, а також на механізм мобілізації ресурсів для гуманітарних потреб.

Арт-волонтерська діяльність танцювальних студій та організацій у воєнний період виконує низку важливих соціально-психологічних та культурних функцій. Вона забезпечує психосоціальну підтримку населення, сприяючи зниженню стресу, відновленню емоційної

© 2026 Автор(и) Ця робота публікується у відкритому доступі та розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

рівноваги та формування відчуття спільності, зокрема серед дітей ВПО, родин військових, людей, які пережили травматичні події, та поранених хореографів. Також вона сприяє зміцненню соціальної згуртованості через спільні танцювальні перформанси, флешмоби та хореографічні акції, що формують солідарність, символічний опір та культурну єдність. Крім того, арт-івенти демонструють фандрейзинговий потенціал, оскільки благодійні марафони, концерти та шоу-програми ефективно залучають кошти на гуманітарні, медичні та військові потреби. Вони також сприяють розвитку культурної дипломатії, адже через танцювальні проєкти та змагання українська танцювальна культура стає більш помітною на міжнародній арені, посилюється підтримка з боку глобальної спільноти та відкриваються нові можливості для партнерства.

В Україні сформувалися традиційні моделі реалізації арт-волонтерських проєктів: благодійні концерти та танцювальні марафони; флешмоби та вуличні перформанси; терапевтичні танцювально-рухові програми; міжнародні арт-колаборації (українські хореографи беруть участь у спільних проєктах із іноземними трупами та університетами, що дозволяє залучати грантове фінансування та розширювати аудиторію); освітньо-волонтерські танцювальні програми; міжсекторальне партнерство тощо. Викладачі-хореографи виконують роль фасилітаторів, психологічної підтримки та координаторів зборів.

Водночас, незважаючи на значні успіхи, арт-волонтерські танцювальні проєкти стикаються з низкою труднощів: обмеженість ресурсів (простір, технічне обладнання, фінансування); емоційне та професійне вигорання педагогів-волонтерів; недостатня системність програм психологічної та методичної підтримки; відсутність довготривалих державних або локальних грантових механізмів для танцювальних ініціатив.

Умови післявоєнної відбудови потребуватимуть збереження та розширення арт-волонтерських практик шляхом інтеграції танцювальних ініціатив у локальні програми реабілітації та соціальної згуртованості, розробки міжсекторальних проєктів між студіями, військовими та медичними установами, створення сталих фандрейзингових платформ для мистецьких програм, підготовки педагогів-хореографів до роботи в кризових умовах. Попри драматичні обставини війни, українська хореографічна спільнота демонструє надзвичайну професійну стійкість, адаптивність та безмежний творчий потенціал. Таланти українських тренерів-хореографів та їх учнів розкриваються сьогодні з ще більшою силою, адже саме мистецтво танцю стає простором емоційної опори, самовираження й символічного спротиву.

Висновки. Аналіз зарубіжного та українського досвіду демонструє, що громадські ініціативи у сфері танцювального мистецтва та освіти сприяють зміцненню соціальної згуртованості, відновленню психоемоційного стану учасників та формуванню відчуття спільності. Зарубіжні практики підкреслюють ефективність партнерства між бізнесом, освітніми та культурними інституціями, а також використання цифрових платформ для просування ініціатив і мобілізації ресурсів. В Україні громадські ініціативи набувають особливої значущості, поєднуючи благодійні концерти, флешмоби, онлайн-трансляції та терапевтичні програми для дітей, молоді та внутрішньо переміщених осіб, що одночасно підтримує громадян, залучає кошти на гуманітарні потреби та демонструє культурну стійкість. Перспективи розвитку таких ініціатив пов'язані з інтеграцією танцювальних програм у соціальні та реабілітаційні проєкти, розвитком міжсекторальних партнерств і підготовкою педагогів-хореографів до роботи в кризових умовах.

Український досвід може стати цінним прикладом для міжнародної спільноти у сфері мистецького волонтерства, культурної дипломатії та соціально орієнтованих танцювальних програм, відкриваючи перспективи для подальших наукових досліджень.

Список використаних джерел / References

Ang, I., Isar, Y. R., & Mar, P. (2015). Cultural diplomacy: Beyond the national interest? International Journal of Cultural Policy, 21(4), 365–381. https://doi.org/10.1080/10286632.2015.1042474.

© 2026 The Author(s). This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Bennett, D. (2019). Arts leadership in contemporary dance education. Routledge.
Bound, K., Briggs, R., Holden, J., & Jones, S. (2007). Cultural diplomacy. Demos.
Burland, K., & Pitts, S. (2020). Community engagement in the performing arts. Participation, education and collaboration. Oxford University Press.
Charity Navigator. (2023). Guide to effective fundraising practices in the arts. https://www.charitynavigator.org/
Cummings, M. C. (2003). Cultural diplomacy and the United States government: A survey. Center for Arts and Culture.
Dance Team Union. (2022). Fundraising strategies for competitive dance teams in the United States.
Giguere, M. (2019). The impact of community engagement through dance on teen and young adult dancers. In K. Bond (Ed.), Social indicators research series (pp. 263–280). Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-319-95699-2_15.
Giguere, M., & Barr, S. (2020). Section Co-Editors. Community Dance Section for Ethical Dilemmas in Dance Education. Case Studies on Humanizing Dance Pedagogy. Risner, D and Schupp, K (Eds), Jefferson, NC. McFarland & Company.
GoFundMe. (2022). Dance fundraising ideas and success stories. https://www.gofundme.com.
Green, J. (2000). Power, service, and reflexivity in a community dance project. Research in Dance Education, 1(1), 53–67. https://doi.org/10.1080/14647890050006587
Kim, M., Pandey, S., & Pandey, S. K. (2017). Why do nonprofit performing arts organizations offer free public access? Public Administration Review, 78(1), 139–150. https://doi.org/10.1111/puar.12760
Ladwig, J. C., Sibley, K. M., Ripat, J., & Glazebrook, C. M. (2025). Community Informed Recommendations to Developing Inclusive Dance Opportunities: Engaging Community, Dance, and Rehabilitation Experts Using a Hybrid Delphi Method. Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities, 38(5), e70060. https://doi.org/10.1111/jar.70060.
National Dance Coaches Association. (2021). Dance team fundraising toolkit. https://www.ndca.org.
Prinlea.., D. (2004). Engagement: Transcending outreach. Journal of Dance Education, 4(2), 58–61. https://doi.org/10.1080/15290824.
Purvis, D. (2018). Dance scholarship and community engagement: A literature review. Journal of Dance Education. Journal of Dance Education, 18(2), 69–78. https://doi.org/10.1080/15290824.2017.1360495
Riber, N., Jung, Y., & Kwon, M. (2021). Dance and community engagement in the private sector: An empirical study on the current trends and challenges of dance-based community engagement practices [PDF]. ResearchGate. https://www.researchgate.net/publication/350708964
Risner, D. (2010). Dance education matters: Rebuilding postsecondary dance education for twenty-first century relevance and resonance. Arts Education Policy Review, 111(4), 123–135. https://doi.org/10.1080/10632913.2010.490761
Smith, A., & Torres, M. (2021). Fundraising as community-building in U.S. school athletics and arts programs. Journal of Education and Society, 12(4), 55–68.
Shekhtman, L.M., & Barabási, AL. (2023). Philanthropy in art: locality, donor retention, and prestige. Sci Rep 13, 12157 https://doi.org/10.1038/s41598-023-38815-1.
Snap!Raise. (2022). The state of fundraising in school-based performing arts programs. https://www.snapraise.com
Wali, A., Severson, R., & Longoni, A. (2019). Dancing for the nation: Choreography, performance, and national identity. Arts and Humanities in Higher Education, 18(2), 91–110. https://doi.org/10.1177/1474022219835536.
Webster, C. M., Pamidos, P., Clarke, D., & Pachos, J. K. (2022). Break in' point: Somatic narratives: The convergence of arts and science in the transformation of temporal communities. Journal of Dance & Somatic Practices, 14(1), 109–128. https://arxiv.org/abs/2208.08441.
Yijun, L. (2025). Dance as a cultural expression: Intersection of tradition and innovation. Interdisciplinary Cultural and Humanities Review, 4(1), 26–35. https://doi.org/10.59214/cultural/1.2025.26.

Про автора

© 2026 Автор(и) Ця робота публікується у відкритому доступі та розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Дмитро Білик, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри психології та педагогіки, Хмельницький національний університет, м. Хмельницький; e-mail: [illegible]

About the Author

Dmytro Bilyk, Candidate of Pedagogical Sciences, Senior Lecturer at the Department of Psychology and Pedagogy, Khmelnytskyi National University, Khmelnytskyi; e-mail: [illegible]

© 2026 The Author(s). This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)